

ОТЧЕТ

на Настоятелството на Народно Читалище «Георги Попиванов 1957», с. Спатово за дейността по Годишната програма за развитие на Община Сандански

Своето решение изисква все по-належащо, наболелият проблем с остарялата и опасна за обитание сграда, в която се помещава НЧ „Георги Попиванов 1957“ и Кметство село Спатово. **Единодушно апелираме за трайно решаване на този казус чрез експертен оглед, проект и обновяване на този своеобразен „дом на културата“!**

През 2023 година, събитията, осъществявани от народното читалище по традиция, бяха организирани за поредна година, като дори надминаха очакванията от периода преди пандемията.

Финансирането на читалището е основно от държавната субсидия, чието разпределение е с общ ръст от 1061.00лв., в сравнение с предходната година. Разходите са значително увеличени поради общата инфлационна ситуация в страната.

Събитията „Гергьовден 2023“ и „БОЖИК 2023“ са единственият разход на финансови средства за дейност, заедно с подготовката на заседанието на общото събрание, документалното оформление, банкови такси и юридически услуги.

Основните цели остават както в предходните повече от 10 години, а именно: превръщане на село Спатово в символ и мярка за качествен културен продукт с международно значение за любителите на автентичната традиция.

През 2023 година не беше положено начало на решаване на проблемите с финансирането на народните читалища според тяхната дейност.

СЪБИТИЯ

През 2023 бяха осъществени следните събития:

-Гергьовден 2023

-БОЖИК 2023 и „Изложба на домашното вино“

Събитие: Гергьовден 2023

Организатори: НЧ „Георги Попиванов 1957“,

с подкрепата на Фондация „ЛЕБ И ВИНО“, съмишленици и доброволци

ПРИЛОЖЕНИЕ 1-Концепция

Събитието възстановява старата традиция на празниците от типа „панагири“, свързани с честванията на храмовите празници. Населението участва пълноценно, в концептуален сценарий, който по достъпен начин въвежда в автентичното живо предаване на традициите, включвайки различни поколения-само чрез автентични музика, танц, преживявания.

Реалният изглед и усещане е за концерт на народното творчество, осъществяван в с. Спатово, даващ възможност за пълноценна изява-включително и на гостите на събитието.

Резултатът за местното население и гости е в оживяването, и участието, съвместно с другите, във възстановка.

По-глобалният смисъл е в полза на развитието на традиционните танци, музика и народна култура, и тяхното запазване, както и от гледна точка на съвременната етнография-в световен мащаб, а именно-чрез тяхното практикуване в реално време.

Изключително важен е специфичният подход на организаторите на Събитието, неповторимостта на атмосферата, която се създава с общи усилия и незаменимите консултации и познания на експерти чрез Фондация „ЛЕБ И ВИНО“, неизменно родово свързани със село Спатово.

Отправени са покани към:

-Формация „Леб и вино“

-Клуб „Леб и вино“ (народна култура и танци)

-Зурнаджийска група- гр. Петрич

-Женска певческа група „Стримона“

-Женска и мъжка певческа, и танцова група-с. Лебница

-Смесена танцова група „Вамвакофито“, Гърция

-Танцова група „Копачка“, РС Македония

-Женска и мъжка певческа, и танцова група-с. Склавце

ПРИЛОЖЕНИЕ 2-Програма

5 май

с. Спатово-на площада

18:30 Начало на народното веселие в с. Спатово със специалните гости и участници.

Събитието премина според установената предварително програма, което ще рече:

Събитието Гергьовден 2023 беше осъществено, както по традиция, на 5 май вечерта в с. Спатово

Програма:

Тази година празникът беше подпомогнат, както бе предвидено, от участието на:

- Формация "Леб и вино"
- Танцов Клуб „Леб и вино”, гр. Сандански
- Със специалното участие на зурнаджийска група от гр. Петрич
- Женска певческа група „Стримона“, гр. Сандански
- Мъжка и женска певческа и танцова група, с. Лебница
- Ученици 1-7 клас от 46-то ОУ „Константин Фотинов“-София, с разширено изучаване на хореография
- Участници-танцьори от съседните населени места

По традиция, празникът на Св. Георги, който е, както празник на селото, така и официален неработен ден в национален формат (ден на храбростта и Бълг. армия)-се организира Събор в село Спатово, известен в околната. Честването се случва на самия ден-6 май, но вечерта на 5 май е т. нар. "посрещане" на Празника, още от минали времена. Възрастните жители разказват и помнят спортните състезания, организирани в селото на този ден. Според тази традиция от векове, е и възстановката на Празника от организационния екип. Членове на НЧ „Георги Попиванов 1957“ и доброволци от Фондация „ЛЕБ И ВИНО“ засадиха цветя в пространството, в което се осъществява празника, за още по-приятно и запомнящо се преживяване на гостите на празника. Организираната църковна лития с иконата на Св. Георги Победоносец събра всички празнуващи за водосвет, осъществен от свещеници от Санданска духовна околия. Специални гости през тази година са специалисти по музика и култура от Гърция, г-н Атанас Стоянов, кмет на Община Сандански, ученици от хореографски класове от 46-то ОУ „Константин Фотинов“, 1-ви до 7-ми клас, с директор Маргарита Грънчарова и учители.

Учениците взеха участие в хороводите, с цел да усетят традиционната стилистика на района, както и направиха свой специален певчески поздрав към публиката.

Специалните гости от Формация „Леб и вино“, съвместно с Клуб „Леб и вино“ и гостуващите групи „Стримона“ и участници от певческа и танцова група от с. Лебница, съумяха да допринесат за радостното преживяване на празника. Останалите групи също се изяха с подбран от организаторите репертоар, който да поднесе най-доброто от района на село Спатово.

НЧ „Георги Попиванов 1957“ подсигури скромен коктейл и храна за всички участващи в културната програма, както и пироефекти за празника.

Оказана безвъзмездна помощ от Фондация „ЛЕБ И ВИНО“:

- Съдействие и покана на зурнаджийската група
- Консултация, мениджмънт, дизайн на плакати, реклама и ПР
- Участие на Формация „Леб и вино“ и Клуб „Леб и вино“
- Видеозаснемане на Гергьовден 2023

Заклучение:

Събитието „Гергьовден“ се организира за единадесета поредна година през 2023, възобновено след 2-годишно прекъсване поради мерките в национален мащаб и забраната за организиране на събития с масов характер и танци.

Народно читалище „Георги Попиванов 1957“ продължава да следва неотклонно изградената организационна традиция и концепция.

Панагирният тип народни обичаи в село Спатово са запазени от дълбока древност и характерни за целия Мелнишки район, а народното читалище се стреми да поддържа и възстановява, задавайки нов модел за подражание и положително влияние у съседни народни читалища чрез изява на най-доброто от старата традиционна култура.

Радостта от храмовия празник на селото е базовата концептуална рамка на организираното събитие, залегнала в традицията, наследена от предходни поколения, като акцентът е върху съвместното празнуване с гости, местни танцови групи, публика, включвани в общото веселие. Народното изкуство в региона е изкристализирало благодарение на народопсихологията и разбиранията за „веселие“, свързани с „панагирите“, като именно това се явява изначална ценност при поддържането на културата жива и за следващото поколение.

Като своеобразен тийм-билдинг в лицето на Събитието „Гергьовден“, Народното читалище изпълнява успешно концепцията за сплотяване на обществото, чрез организиране на събития, с автентичен характер, както и успешно да си сътрудничи с други организации и доброволци.

Събитие: БОЖИК 2023 и „Изложба на домашното вино“

Организатори: НЧ „Георги Попиванов 1957“,

с подкрепата на Фондация „ЛЕБ И ВИНО“, съмишленици и доброволци

БОЖИК 2023 / 14-то издание

Един от най-големите Господски Празници е Боговъплъщението-Рождество Христово-БОЖИК.

На този Празник, в миналото, народните веселия са продължавали 3 дни-с песен, танц, общуване, споделяне на трапезата, чествайки голямото събитие, изразявайки радостта си.

По разкази и спомени на жителите на селото, един от най-тачените празници е бил БОЖИК. Съдейки по стария храм в селото и килийното училище, както и информация за богослужебния цикъл в миналото, свързан с развитието на специфичен стил в пеенето, се заключава, че е кипяла солидна културно-просветна дейност и в по-древни времена.

В тази връзка, и след предизвикания интерес от страна на публиката извън района-бяха осъществени контакти с изпълнители на песнопения във византийски стил, хористи и специалисти в областта, от гр. София и извън страната-с оглед да бъде презентирано част от богатството, което е имало като традиция в село Спатово. Участието на всеки, в БОЖИК 2023, е участие в дейностите на общността на село Спатово. Всяка година, както се е случвало столетия наред, най-важното е общия празник за всички-домакини, гости и случайно преминаващи.

Празникът се „случва“, през погледа на съвременната арт-концепция за „хепънинга“. Самото изкуство и култура е случката и участието в нея на всеки, възможността да се докосне до нея.

По този начин се съхранява традицията жива, разбира се със **специален подбор на артефакти и участници**. Продължава линията-възстановка на събития, празници и културни случки, с визията да бъде постигната **среда** за естествено случване, самовъзстановяване и продължаване на традициите и народните изкуства-като най-благодатна почва за съществуване, въобще, на културата (нейната среда)-по естествен път. Това може да бъде осъществено само ако се познава детайлно местната културна насока, както и начините за нейното онагледяване-в професионален аспект. **Живата традиция не подлежи на "възстановка" чрез имитационни форми.** Село Спатово затвърждава ролята си в района като място, където се практикуват традициите "тук и сега", по начина, по който са се случвали винаги-своеобразна емблема и за Община Сандански.

Отправени са покани към:

- Смесена група за песни и танци-с. Яково и с. Дреново
- Женска и мъжка певческа група-с. Склаве
- Женска певческа група „Стримона“, гр. Сандански
- Мъжка и женска певческа, и танцова група, с. Лебница
- Смесена музикално-певческа и танцова група, с. Ново Лески
- Танцова група „Вамвакофито“, Гърция
- Формация "Леб и вино"-гр. Сандански
- Клуб "Леб и вино"-гр. Сандански
- Зурнаджийска група-гр. Петрич
- „Бански старчета“, гр. Банско
- Солист-византийско пеене, Андрей Касабов и певци от хор „Св. Наум Охридски“, гр. София
- Професионалисти-представители на винопроизводствения сектор
- Арт-специалисти-гр. София
- Свещенослужители от Санданска духовна околия, гр. Благоевград и гр. София
- Гости с интереси в областта на традициите-гр. София

"Изложба на домашното вино"

„Изложба на домашното вино“, с оглед на оригиналността на фразата и характера на събитието, е новото и по-успешно озаглавяване на съпътстващата дейност към БОЖИК, утвърдено в последните няколко години за новото десетилетие в организирането на празника.

Надяваме се в село Спатово да се покаже добро ниво на организация, и да бъде презентирана подобаващо богатата реколта от района и съседните села.

„Изложба на домашното вино“ се осъществява със замисъл по подобие на "мини-изложба на вино", като възможност за популяризиране на местното винопроизводство, с богат естетически вид.

Всеки участник дарява 2л вино за целта на събитието.

Връчват се предметни награди (съдове за вино, които да напомнят на участвалите за Събитието), сувенири, както и дипломи за всички участници.

Целта на този празник е да привлече вниманието към местното домашно винопроизводство-с некомерсиален характер; да популяризира неговите стойности, качества или проблеми с насоченост към младото поколение или гостите на БОЖИК 2023.

Като отговор на съвременните потребности е образа на Изложбата-тип щанд и изложение (без продажби) на вино (и подходящи продукти за дегустацията, осигурени от организаторите).

Дегустацията следва да бъде осъществена от всички преминаващи, през село Спатово гости, или участници в Програмата.

На този етап в селото не съществува целева възможност за конкурсно начало на Изложбата, така, че наградният фонд се разпределя на малки дози за всички-за да може празника да бъде по-скоро желание да се събират и участват жителите на селото, и други общности-всички заедно, а не да се излъчва победител в конкурс.

Съчетаването на „Изложба на домашното вино“ с БОЖИК 2023 е естествено, поради времевия интервал като съвпадение на двете събития. Те ще бъдат заснети, с помощта на екипа от организатори, популяризиран медийно, както и с печатни средства (плакати) и др.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2-Програма

с. Спатово-на площада

- 07:30 Празнично богослужение-храм „Св. Георги“, с. Спатово с участието на солист Андрей Касабов и певци, гр. София
- 11:00 Водосвет (с участието на свещенослужители от района и солист Андрей Касабов, гр. София)
- 11:30 Народно веселие, разпределение на наградите, дипломите и отличията, благодарности
- 12:00 Изложба на домашното вино-откриване и награждаване на участниците

Събитието премина според установената предварително програма, което ще рече:

Културна програма, свързана с Празника „Божик“, организиран от НЧ „Георги Попиванов 1957“ и Фондация „ЛЕБ И ВИНО“; Мини-изложба на местни вина, подреждане на изложба от местни специалистите във връзка с Празника; Награждаване на участници, както и поощряване на отлично представилите се.

Програма:

Тази година празника беше подпомогнат, по предварителни покани, от участието на:

- Женска певческа група „Стримона“, гр. Сандански
- Мъжка и женска певческа, и танцова група, с. Лебница
- Сборна певческа и танцова група, с. Дреново и с. Яково
- Сборна група към храмова енория в село Джигурово, участници в танците
- Танцови изпълнители от с. Хотово
- Формация "Леб и вино"-гр. Сандански
- Клуб "Леб и вино"-гр. Сандански

- Зурнаджийска група-гр. Петрич
- Мъжка певческа група „Бански старчета“, гр. Банско
- Солов изпълнител на кеме и тамбура Тодор Язовалийски, гр. Благоевград
- Солов изпълнител на кеме и тамбура дядо Стаменко, с. Яково
- Солист за византийско пеене г-н Андрей Касабов и певци, гр. София, диригент на хор „Св. Наум Охридски“
- Професионалисти-представители на винопроизводствения сектор
- Арт-специалисти-гр. София
- Свещенослужители от Санданска духовна околия, гр. София и гр. Благоевград
- Гости с интереси в областта на традициите-от страна и чужбина
- Професионалисти-представители на туристическия сектор
- Специално участие на Росица Гущерова-Казакова-актьор, инфлуенсър, организатор на събития и театрални работилници

Утвърдената **концепция** за Събитието е в сила и през тази 14-та година от началото на организирането в съвремието, а именно:

„БОЖИК“, в международен план, е синоним за традицията на мелнишкия край и село Спатово, като все повече почитатели научават за Събитието чрез социалните медии и канали за споделяне. „Изложба на домашното вино“ се утвърждава като наименование и е добре прието от публиката, и от участниците. „Изложбата“ възстановява в модерен вид стар спатовски обичай, както и в целия район, за публичност на личните резултати при винопроизводството и новата реколта. Съчетанието между „БОЖИК“ и „Изложбата“ създава обща празничност, общ смисъл и очакване, в общ естетически контекст, като подбор на детайлите при организирането. Атрактивността на Празника и мотивацията за участие в него, е в неговата форма-изложение, а не състезание (конкурс). За малко населено място като село Спатово този формат е напълно премерен и удачен, утвърден през годините.

Локалната култура и характер носят афинитет към този тип събитийност, особено темата, свързана с тридневните чествания на Рождество Христово. Подобни прояви, освен, че повдигат духа на хората от района, спомагат и за приобщаването на по-младото поколение към ценностната система на техните предци-уважение към собствената култура.

Читалището става съорганизатор в това събитие, като подпомага и финансово неговата реализация, с професионалната консултация и направление на дейностите от страна на специалистите от Фондация "ЛЕБ И ВИНО", тъй като читалищната структура и цели са неотделими от културната насока на местното наследство от далечното минало. Цялостната програма на „БОЖИК“ е свързана с концертна програма в с. Спатово, в която границата между изпълнител и зрител е почти заличена.

НАРОДНО ВЕСЕЛИЕ

2023-та година е 14-та поред от началото на организацията на „БОЖИК“ в съвремието, като две от годините са с онлайн конкурси, ретроспективна книга и дигитално споделяне на празника.

И тази година празникът започна с традиционното богослужение в старинния храм Св. Георги в село Спатово, продължи с изключително тържествен водосвет със свещеници от Санданска духовна околия, разнообразен с уникалните песнопения, където отново бяхме удостоени с професионалното участие на гост-солист протопсалт г-н Андрей Касабов, диригент на хор Св. Наум Охридски, гр. София, църковни певци от района и Формация „Леб и вино“.

Специфични за 2023 година елементи:

- Танцова програма от всички горепосочени участници
- Певчески изпълнения на високо професионално ниво
- Характерна демонстрация на три поколения изпълнители на старинния изчезващ инструмент кеме-абсолютна и уникална за събитието среща, със значение в национален мащаб
- Ретроспективна изложба с рамкирани избрани професионални кадри от всички години на организиране на „БОЖИК“

следва

-Кът за деца „Нарисувай БОЖИК“, със специалното включване на актрисата и театрален инструктор Росица Гущерова-Казакова, която осъществи контакта с участващите деца като доброволец, по специалната покана на Фондация „ЛЕБ И ВИНО“. Участничката от Фондация „Пространства“ (гр. София), с голям опит в събития за култура и изкуство участва с организирани от нея друго доброволци в украсата за „БОЖИК“, както и с логистична подкрепа.

-Демонстрация на живо на кулинарно изкуство, традиционно ястие за района със специалното участие на шеф Христиан Джаджев

-КАУЗАТА НА „БОЖИК“-благотворителна кауза за възстановяването на малкия салон на НЧ „Георги Попиванов 1957“, в която се включиха гости и Община Сандански.

-Водещ на програмата беше Яне Каменаров, артист, родом от село Спатово, и специален подарък за народното читалище и селото от сем. Каменарови-улична лед лампа.

ИЗЛОЖБА НА ДОМАШНОТО ВИНО

25 участника от с. Спатово, с. Хотово, с. Склаве, с. Хърсово, гр. Сандански участваха в тазгодишната изложба. Те получиха своите подаръци и грамоти от народното читалище, като бяха връчени от Петър Янаков (председател на настоятелството на НЧ „Георги Попиванов 1957“, с. Спатово). Събитието има за цел за популяризиране винопроизводството в района и неговата стара и автентична технология, запазена сред народа.

Оказана безвъзмездна помощ от Фондация „ЛЕБ И ВИНО“:

- Съдействие и покана на зурнаджийската група, “Бански старчета“, актрисата Росица Гущерова-Казакова и доброволци, църковни певци и протопсалт Андрей Касабов, шеф Христиан Джаджев и асистенти
- Организация на участниците
- Концепция и декорация на кът за деца
- Консултация и мениджмънт, дизайн на дигитални рекламни материали, реклама и ПР
- Съдействие за обработка на заснетите материали
- Участие на Формация „Леб и вино“ и Клуб „Леб и вино“
- Съдействие за допълнителна храна за участници и гости
- Видео-заснемане на Събитието

Заклучение:

„БОЖИК“ 2023 и „Изложба на домашното вино“ разгърнаха своя потенциал, макар и с недостатъчно финансиране от страна на народното читалище, но с огромната подкрепа на доброволци. Старинната стилистика на танцови и музикални изпълнения привличат постоянна публика от района, страната и чужбина, както и модерната презентация на изложбата на вино като вековна традиция.

Поредно издание за 14-та година, което формира кръг от почитатели, подхождащи с доверие към подбора на участниците и събитийната структура.

Екипната работа и сътрудничество с приятелски институции правят възможно осъществяването на събития, във времето на затруднения, като жителите на село Спатово и членовете на НЧ „Георги Попиванов 1957“ се надяваме да бъдат преодолени пречките по повишаване на субсидираните единици.

Изготвил Отчета:

Петър Николов Янаков,
Председател на Настоятелството на НЧ „Георги Попиванов 1957“, с. Спатово

09.03.2024

Подпис:

Отчетът е одобрен и приет от Настоятелството, с протокол от:

Дата:

10.03.2024

Копие до Община Сандански.